

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-76-8190

Chișinău

2 august 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 24 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 ianuarie 2000, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 560 din 2 august 2023.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Energiei.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege pentru denunțarea Acordului (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
3. Copia textului Acordului în limba rusă – 7 file;
4. Argumentarea oportunității denunțării Acordului – (4 file);
5. Copiile avizelor ministerelor și altor autorități administrative centrale – (10 file);
6. Tabelul de sinteză – (3 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex. Z. Gurău
Tel: 250-482

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>221</u>	
" <u>02</u> " <u>08</u> 20 <u>23</u>	
Ora _____	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 560

din 2 august 2023

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru denunțarea Acordului
cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale
Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 ianuarie 2000**

În temeiul art. 24 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 ianuarie 2000.

Prim-ministru

Contrasemnează: 2

DORIN RECEAN

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul energiei

Victor Parlicov

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**

pentru denunțarea Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 ianuarie 2000

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se denunță Acordul cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 ianuarie 2000.

Art. 2. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica depozitarului denunțarea Acordului menționat.

Art. 3. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTĂ DE ARGUMENTARE

privind oportunitatea denunțării Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 ianuarie 2000¹

A. DESCRIEREA TRATATULUI

1. Informații Generale

Guvernele Republicii Armenia, Republicii Belarus, Georgia, Republicii Kazahstan, Republicii Kârgâzstan, Republicii Moldova, Federației Ruse, Republicii Tadjikistan, Ucrainei, ghidându-se de prevederile Cartei Energiei din 17 decembrie 1991 și ale Tratatului Cartei Energiei din 17 decembrie 1994, bazându-se pe Hotărârea șefilor de guverne din 14 februarie 1992, au convenit asupra semnării Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale CSI.

Acordul menționat este structurată în 24 articole ce se referă la o cooperare egală în domeniul industriei energiei electrice, pe baza încrederii reciproce și a neintervenției în gestionarea sistemelor de energie electrică ale părților, utilizarea avantajelor tehnice și economice ale funcționării în paralel a sistemelor de energie ale părților, străduindu-se să fie promovată formarea unei piețe deschise pentru energie și putere electrică. Iar părțile, în limita capacităților tehnice disponibile, asigură tranzitul neîntrerupt al energiei și puterii electrice prin teritoriile lor, indiferent de locul de origine, destinație și proprietarul energiei electrice și puterii electrice la tarife convenite, justificate economic și transparente, în conformitate cu contractele încheiate de entitățile economice ale Părților, indiferent de forma de proprietate.

Acordul menționat a fost ratificat prin Legea nr. 1358/2002 pentru ratificarea Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, publicat în Monitorul Oficial Nr. 146 art. 1125 din 31 octombrie 2002.

2. Informații privind conținutul tratatului

Prevederile prezentului Acord se referă la asigurarea tranzitului de energie electrică și putere în mod liber și în condiții favorabile reciproc avantajoase recunoscând interesul tot mai mare pentru comerțul cu energie electrică, promovarea formării unei piețe deschise pentru tranzacționarea energiei electrice. Urmare a implementării Acordului Părțile semnatare vor lua măsuri practice pentru a-și armoniza normele și mecanismele legale, instituționale și tehnologice pentru tranzitul energiei și puterii electrice.

Totodată, prin prevederile Acordului, tranzitul energiei și puterii electrice se efectuează prin linii electrice la toate nivelele de tensiune, și fiecare parte se obligă să prevadă un regim de tranzit nu mai puțin favorabil decât cel prevăzut de actele juridice, tehnice și de reglementare pentru transportul energiei electrice aferente fiecărei dintre părți.

Suplimentar, prevederile Acordului prevăd faptul că Părțile vor asista la reconstrucția liniilor de transport a energiei electrice existente și/sau construcția de noi linii pe teritoriul Părții care tranzitează energia electrică. Totodată, în cazul unor situații de urgență care

¹ <https://cis.minsk.by/reestr2/doc/1008#text>

afectează tranzitul energiei electrice, Părțile și/sau entitățile comerciale vor asista la prevenirea apariției accidentelor și la eliminarea consecințelor acestora.

Prin prevederile Acordului respectiv sunt stabilite modalitățile de despăgubire a prejudiciului ca urmare a reducerii volumului de energie electrică și a capacității de tranzit cauzate de un accident.

Suplimentar, Acordul prevede faptul că Părțile vor întreprinde măsurile necesare, inclusiv în comun, astfel încât niciuna dintre părți să nu fie sub amenințarea deconectării de la sursele de generare a energiei electrice și de a nu prejudicia interesele furnizorilor, consumatorilor și participanților la tranzitul de energie electrică.

În conformitate cu art. 20 a Acordului menționat, prezentul Acord este valabil cinci ani de la data intrării sale în vigoare. După această perioadă, Acordul se prelungește automat de fiecare dată pentru o nouă perioadă de 5 ani, cu excepția cazului în care părțile decid altfel.

B. ANALIZA OPORTUNITĂȚII SUSPENDĂRII, RETRAGERII REZERVELOR, DENUNȚĂRII SAU STINGERII TRATATULUI

a) Existența prevederilor tratatului care permit suspendarea, retragerea rezervelor, denunțarea sau stingerea acestuia

Acordul menționat poate fi denunțat în conformitate cu prevederile art. 21 a Acordului în cauză, după cum urmează: „*Fiecare parte poate denunța prezentul acord printr-o notificare scrisă către depozitar cu cel puțin un an înainte de data denunțării, după ce și-a îndeplinit obligațiile financiare și de altă natură care au apărut pe durata acordului*”.

b) Partea și instituția care au propus suspendarea, retragerea rezervelor, denunțarea sau stingerea tratatului

Proiectul *Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru denunțarea Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale CSI, încheiat la Moscova la 25 ianuarie 2000* este elaborat de către Ministerul Energiei.

c) Motivele care au generat suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatului

Prin denunțarea Acordului privind tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale CSI de către Republica Moldova își reafirma intenția de a aprofunda relațiile de cooperare și integrarea în piețele europene de energie. Integrarea în sistemul energetic european, reprezentat de ENTSO-E (Sistemul de Energie Continental European), ar putea aduce multiple beneficii Republicii Moldova, inclusiv un nivel de stabilitate sporit al sistemului electroenergetic, acces la resurse energetice mai accesibile și piețe energetice competitive, precum și armonizare la standardele europene a sectorului energiei electrice.

În contextul funcționării sincrone a sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei cu Sistemul de Energie Continental European al ENTSO-E, care funcționează la parametri tehnici diferiți (frecvență, faza tensiunii) față de sistemul integrat UPS/IPS al CSI, tranzitul de energie electrică pe teritoriul Republicii Moldova și Ucrainei din alte țări semnatare ale Acordului devine nerealizabilă.

Totodată, denunțarea Acordului privind tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale CSI, în linie cu denunțarea altor acorduri ce țin de sectorul

electroenergetic, ar putea fi considerată ca un factor care ar reafirma determinarea Republicii Moldova de a deveni membră ENTSO-E și accesa piețele de energie din regiune.

Astfel, în contextul în care tranzit de energie electrică și de putere cu părțile contractante nu poate fi realizat din punct de vedere tehnic iar prevederile Acordului nu pot fi aplicate de către Republica Moldova tehnic, denunțarea calității de „parte” în cadrul Acordului respectiv devine suficient fundamentată.

d) Acțiuni întreprinse pentru evitarea suspendării, denunțării sau stingerii tratatului

Denunțarea Acordului rezultă din condițiile menționate mai sus și contextul în care careva acțiuni în sensul evitării denunțării nu mai sunt relevante.

e) Poziția celeilalte sau celorlalte părți la tratat față de posibila decizie de suspendare, retragere a rezervelor, denunțare sau stingere a tratatului

Acordul menționat a fost denunțat de către Georgia prin Decretul Președintelui Georgiei din 26 august 2010 (Nota Ministerului Afacerilor Externe al Georgiei nr. 7/190-14 din 10 septembrie 2010).

f) Evaluarea consecințelor politice pe plan intern, la nivel bilateral, regional și multilateral

Având în vedere faptul că Acordul respectiv reglementează cooperarea în ceea ce prevede tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale CSI, în contextul decuplării a sistemelor electroenergetice/sincronizării cu sistemul ENTSO-E, trecerii treptate la principiile, standardele UE, și irelevanței cooperării bilaterale de mai departe pe acest sector, denunțarea acestui Acord va produce consecințe politice.

Totodată, considerând angajamentele asumate de Guvernul Republicii Moldova prin semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 112 din 02 iulie 2014, de a alinia legislația națională prin armonizarea acesteia la acquis-ul UE și a procesului de integrare a piețelor de energie naționale în piețele Uniunii Europene, precum și a obligațiilor asumate în calitate de parte semnatară a Tratatului de constituire a Comunității Energetice, prevederile Acordului, actualmente nu reflectă și nu se aliniază la direcțiile prioritare ale Republicii Moldova de dezvoltare a sectorului electroenergetic, stabilite și în documentele de politici în vigoare precum și conceptele viitoare ce se află în proces de elaborare.

g) Evaluarea cantitativă și calitativă a consecințelor financiar-economice sau de altă natură

Aprobarea *Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică a țărilor membre ale CSI, încheiat la Moscova la 25 ianuarie 2000*, nu necesită alocarea unor mijloace financiare de la Bugetul de Stat.

h) Necesitatea modificării legislației interne sau adoptării unor acte normative noi

Aprobarea prezentei Hotărâri nu necesită modificări a legislației interne sau adoptarea unor acte normative noi.

i) Necesitatea modificării sau lichidării unor structuri existente

Aprobarea prezentei Hotărâri nu necesită modificarea sau lichidarea unor structuri existente.

k) Necesitatea elaborării unui plan de acțiuni care să asigure suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatului

Odată aprobată Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru denunțarea Acordului cu privire la tranzitul de energie și putere electrică, nu este necesară elaborarea unui plan de acțiuni care să asigure suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatului.

l) Consecințele în raport cu alte părți la tratat și cu părțile terțe

În contextul faptului că la moment au loc schimburi de energie electrică doar cu Ucraina, care funcționează la fel în mod sincronizat cu ENTSO-E, prin urmare schimburile transfrontaliere de energie cu alte țări semnatare ale acestui Acord este practic imposibil. Totodată, participarea din ultima perioadă a autorităților/entităților din Republica Moldova la activitățile prevăzute de prezentul Acord a fost una redusă, respectiv, consecințele denunțării în raport cu alte părți semnatare devin insesizabile și ne semnificative.

m) Posibilitatea și necesitatea încheierii unor alte tratate în cazul denunțării sau stingerii tratatului existent

Denunțarea sau stingerea tratatului existent nu necesită încheierea unor alte tratate.

Ministrul Energiei

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2023.07.10 14:03:46 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victor PARLICOV